Anders Sjöstedt

[illegible]

[illegible] [illegible]

November 1874

[illegible] i Egypten [illegible] [illegible]

[illegible]

(9.

DISSERTATIO

INAVGVRALIS MEDICO PRACTICA

DE

EXANTHEMATIBVS NON CONTAGIOSIS,

QVAM

ANNVENTE INCLYTA

FACVLTATE MEDICA

IN

ANTIQVISSIMA AC CELEBERRIMA

VNIVERSITATE VIENNENSI

PRO DOCTORATVS LAVREA SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS AC PRIVILEGIIS LEGITIME CONSEQVENDIS,

PVBLICAE DISQVISITIONI

SVBMITTIT

FRANCISCVS STEININGER,

VINDOBONENSIS.

Disputabitur in Vniuersitatis palatio Hora 11 Die 14 Mensis Augusti. Anno MDCCLXXXIV.

VINDOBONAE,

EX TYPOGRAPHIA IGNATII GRVND,

IN AVLA S. CRVCIS.

MILIARIA.

Sunt exanthemata cutis phlyctenoidea, milii ſeminum magnitudinem habentia.

Febris miliaris eodem modo ſe habet, ac alia quaecunque febris, hinc auctores practici eam diuiſere in febrem miliarem *benignam* et in *malignam*, et cum perſaepe etiam in hominibus omni febre carentibus miliaria obſeruentur, hinc etiam in *febrilia* diuiſa ſunt. Solent praeterea illa diuidere ratione humoris contenti in miliaria *alba* et *rubra*, in *cryſtallina*, quae paruas gemmas aut guttas cryſtallinas aemulantur; *purulenta*; *lactea*, ſi humor contentus pus aut lac aemuletur. Habetur et alia quaedam diuiſio à

tempore et loco in *epidemica* et *endemica*; quae endemica obſeruantur in locis depreſſis, paludoſis, in corporibus debilibus, laxis; paſtaceis, et ubi morbi lymphatici; pituitoſi plus aequo graſſantur.

Ad formas morborum etiam hoc pertinet, videlicet non poſſe ex notis aeris et atmoſpherae qualitatibus repeti, quare ea ipſiſſima febris hoc anno hanc habeat formam peculiarem, alio anno aliam, & quare etiam hoc anno aliam quoque corporis partem infeſtet praeprimis; hoc certe a manifeſtis aeris qualitatibus repeti vix poteſt, et uniuerſim hujus variantis formae cauſa in eadem febre diuerſis annis ignota eſt et procul dubio ſemper erit. Non quilibet homo obnoxius eſt miliaribus, ſed illa potiſſimum corpora; quae exhauſta ſunt longis aliis morbis, venere, ſtudiis nimiis; etiam corpora talia, quae magnam humorum jacturam, praecipue ſanquinis euacnationes nimias paſſa ſunt per venaeſectiones intempeſtiuas, vel alia quacunque ratione; Homines ſedentarii plus infeſtantur miliaribus, quam robuſti et exercitati, dein et debiles foeminae et inter foeminas chloroticae potius prae robuſtis et ſanquineis; uniuerſim ſubjacent pituitoſi, paſtacei

cei

cei et illi, qui victu crudo, farinaceo, pauperrimo utuntur.

Ipſa febris, quae miliaria ſibi juncta habet, non ſemper eſt una eademque, ſic ſi febris biliosa mala methodo tractetur, alexipharmaca, ſtimulante, ſi materia biliosa et saburalis vi et ſtimulis variis adigatur in ſecundas vias et ulteriores, dum urgetur nonnunquam ad ſuperficiem cutis, et ibi partim diflatur cum ſudoribus, partim ejus craſſior pars in extremis vaſculis haeret, et comparet in ſuperficie corporis forma exanthematis miliaris. Febres ergo biliosae curatae mala methodo alexipharmaca nonnunquam miliaria faciunt, et ut plurimum rubra prae aliis. Etiam methodus mere antiphlogiſtica febri biliosae aplicata non raro miliaria facit, ſi nempe potus mere antiphlogiſtici dentur, euacuatio aluina aut gaſtrica prohibeatur, hujusque loco potius venaeſectiones in uſum vocentur, dum ſabura non quidem vi adigitur in ſecundas vias, ſed euacuato ſyſtemate ſanquineo diluta materia ſaburalis in maſſam humorum circulantium reſorbebitur, circulabit etiam per totum corpus, et ſubin deponetur ad ſuperficiem corporis forma miliarium; hinc febris biliosa male tractata, nem-

pe methodo mere antiphlogiftica, aut methodo recte oppofita alexipharmaca fubinde degenerat in febrem miliarem ratione prius dicta. Quod fi autem febris biliofa fubjicietur fuae methodo antibiliofae, materiam dilutam aptamque redditam per fuperiora vel inferiora pro exigentia rei euacuemus, dum miliaria vix errumpent, cum hac ratione pabulum fubducatur miliaribus alias gignendis aptum. Interim tamen, utut febris biliofa male curata abeat nonnunquam in miliaria, alia tamen febris eft, quae fubin miliarium erruptionem fibi junctam habet, febris nempe fic dicta lenta neruofa Huxhami, quae et faepiffime miliaribus ftipatur. Haec febris lenta neruofa refidere videtur potius in fyftemate lymphatico quam in fyftemate fanquineo. Fuere jam aliqui, qui initio hujus faeculi febrem hanc miliarem, ubi miliaria cryftalina erumpunt, appellarunt febrem lymphaticam.

Dicendum jam de erruptione miliarium, quae incerto die fit, non die, fic ut in variolis, morbillis ftatuto, haec errumpere omni die cum aut fine leuamine poffunt, immo pejoratione morbi. Nonnunquam noua miliaria fucedunt, priora defquammantur, nonnun-

nunquam retrocedunt intra paucas horas vel ex parte vel ex toto. Mirabilis eſt illa ſubito miliarium retroceſſio, quae nunquam aut vix unquam ſine certo et ſubitaneo morte fit. Prorumpunt ergo haec incerta die, modo cum, modo ſine leuamine, modo pro una vice omnes prodeunt, nunc per vices prioribus deſquammatis fit miliarium nouorum ſucceſſio, nunc perſtant multis diebus, nunc lente, nunc ſubito diſparent. Poſſent ea propter miliaria rurſus diſpeſci in critica et ſymptomatica, magnus enim eſt error illorum, qui vel omnia miliaria pro ſymptomaticis habent, aut omnia pro criticis.

Falſum quoque eſt aſſerere, miliaria omnia eſſe factitia, cum et illa nonnunquam morbo optime tractato appareant.

An contagioſa ſint, nec ne? multum quaeſitum eſt: Hac ratione uti lues, variolae, morbili, ſcabies contagioſa certe non ſunt, cum inoculatione propagari non poſſint. Videmus quidem, quod certa quadam tempeſtate plures eodem morbo decumbant, verum tamen hoc eſt ſolummodo epidemicum, quod a contagioſo diſcriminari debet, nam in epidemia communis quaedam cauſa agit in omnes,

 hinc

hinc et plures ab eodem morbo afficiuuntur, cum omnes ex eodem fonte bibant, omnes eadem atmofphera vefcantur.

Erruptionem milliarium praecedit oppreffio quaedam thoracis continua, catarhofa quaedam conditio et tuffis talis catarhofa, quae jam ipfo auditu percipitur effe catarhofam potius quam peripneumonicam tuffim. Inexperti continuam hanc thoracis oppreffionem cum tuffi catarrhofa confundunt, fed videtur peripneumonia notha, ab infarctis nempe vafis lymphaticis pulmonum. Solvitur tunc et tuffis et oppreffio haec thoracis oborto fudore largo peculiaris odoris, quafi aceti vapidi, quem fudorem excipit exanthema miliare, dumque ceffat et tuffis et oppreffio illa thoracis aut ex toto, aut faltem mitigatur infigniter, ergo inter fymptomata peculiarîa febris miliaris haec tuffis catarhofa et fymptomata peripneumoniae fpuriae pertinent. Aliud quoque obferuatur fymptoma, urinae nempe aquofae, crudae, non coctae, pulfus naturali vix celerior, artuum dolor quafi rheumaticus, ita ut inexperti ab initio credant, fe folum curare febrem rheumaticam, donec oppreffio thoracis major fiat, tuffis fequatur cum fudore et exanthemate.

Non

Non quamuis partem ex aequo occupant haec miliaria, ſed praeprimis collum, dum clauiculas, ſternum, latera, abdomen, faciem non. Illuſtriſſimi Viri MAX. DE STOLL obſeruationibus quoque conſtitit, quod fœminae, quo delicatiores ſint, et viri quoque quo delicatiores, homines quo magis debiles et ſedentarii, eo facilius ab his corripiuntur, ſed et facilius euadunt; Peſſime mulctantur viri robuſti et exercitati, licet hi rarius ab illo corripiantur, ſed correpti vix non ſemper moriuntur.

Periculoſiſſima eſt complicatio febris miliaris cum febre inflammatoria, quod funeſtae obſeruationes docuere. Putabant quidam authores miliaria inſectis deberi, ſed hoc rationi nimis contrarium videtur, quam quod refutari mereatur, plerumque ſunt tales domeſticae et intrinſecae cauſae, ut ad inſecta cutanea recurrere opus non ſit.

Quaeritur jam, quosnam canones practicos obſeruare debeamus in cura febris miliaris? Sint ſequentes: I. Remediorum omnium ea habenda eſt ratio, prout nempe ipſa febris exigit ſine reſpectu habito ad miliaria vel abſentia vel praeſentia, et danda ſunt aut

ſpiſſantia, ſtimulantia, antiphlogiſtica aut etiam ſudorifera, ſi febris praeſens illa requirat. II. Etſi miliaria ſubin critica ſunt, tamen vi nunquam ſunt expellenda, non enim conſtat praecedenter de materia ad faciendam miliarem eruptionem apta, nec conſtat an omnis materia a ſuperficie corporis excipi queat; poſſumus quidem vomitum et aluum vi et arte excitare, immo non ſemper opus eſt exſpectare, donec ipſa natura hanc excretionem moliatur, ſudores autem nunquam praeoccupare debemus, ortos ſolummodo adjuuare, nam licet ſudor ſaepe criticus ſit, tamen a priori non certo nobis conſtat, dato ſudorifero materiam morbificam per ſudores poſſe euacuari, nulla enim certa habemus ſigna de materia morbifica ad ſuperficiem corporis turgente, habemus autem ſigna materiae ſurſum, decoſumue turgentis, uti ſunt: amaror oris, nauſea, plenitudo, ructus, flatus, et plurima alia, hinc hiſce ſignis praeſentibus non opus eſt exſpectare, donec natura hoc faciat, ſed quamprimum ſciuero, adeſſe borborigmos, leuem per vices diarrhaeam, flatus fœtidiſſimos, leuem ſubinde dolorem colicum, pondus abdominis, dolorem lumborum etc. dum hiſce ſignis praeſentibus non exſpectato naturae judicio criſim

faciam

faciam dato purgante. Aſt alia longe res eſt de ſudore, nam etſi ſciam ſudores criticos eſſe, quis medicorum tamen ſigna noſcit, materiae turgentis, et ad ſuperficiem diſpoſitae. Enumerantur quidem ab aliquibus ſigna, quibus praeſentibus ſudorem inſtare conjicere deberemus, ſed ſedulo attendenti non difficile erit obſeruare, haec ſigna admodum inconſtantia, dubia, infida eſſe.

Omnia haec modo dicta etiam adplicari ad miliaria poſſunt, nam etſi ſuperuenientium miliarium quaedam ſigna habeamus, tamen non auſim dare remedia, quae miliaria expelerent, fors enim materia nondum eſt ad exitum parata, fors nondum eſt ita ſubacta, ut a ſuperficie corporis excipi queat; Vniuerſim in omnibus his exanthematibus, miliaribus, petechiis, ſcarlatina, eryſipelate methodus omnis ſolum ad ipſam febrem dirigenda eſt, non autem ad exanthema praeſens.

III. Venaeſectio per ſe ut plurimum nocet, niſi is caſus ſit, ubi febris inflammatoria ſimul jungatur, quales febres miliares cum inflammatione non adeo raro ocurrunt. Praeter venaeſectionem etiam cortex per ſe nocet,

cet, nisi febris talis sit, quae cortice indigeat, idem et de alexipharmacis, acidis mineralibus, opio, camphora etc. dicendum. Prodest potius infusum florum arnicae, quum flores arnicae remedium efficacissimum, penetrantissimum, soluentissimum, non solum in systema sanquineum, sed et in lymphaticum agens, sint. Prodest etiam infusum radicis valerianae sylvestris, quod quoque dum eo melius conuenit, si aegri, qui febre lenta, neruosa tentantur, simul conuulsionibus obnoxii sunt; Moschus et castoreum dum maxime prodest, quando tremores, conuulsiones, subsultus tendinum adsunt etc. Interim semper notandum est, dum conuenire stimulantia, tunc antiphlogistica, tunc venaesectiones, tunc vesicans, quando hac vel illa febris juncta hanc vel illam methodum exigit.

Authores qui de milliaribus scripserunt, sunt: Illustris. L. B. de Störk, Celeb. Collin, Haen, Allonius, Huxham, Linaeus, Salzmann, Strakius, Hamilton, Mollinari, Bellius, Stik, Muchart etc.

PETE-

PETECHIAE.

Petechiae sunt maculae coloris varii, plerumque autem rubri. Vocantur maculae, quia visu potius quam tactu cognosci possunt; Morsus pulicum sat aemulantur.

Figura harum petechiarum valde diuersa est, et ut plurimum circularis, licet non raro et angulares occurrant. Petechiae solent etiam diuidi imprimis ratione magnitudinis in *lenticulares*, quae cœteris multo sunt frequentiores, sed simul minus periculosae ac aliae petechiarum species, hac quoque lenticulares petechiae paulo difficilius a morsu pulicum dignoscuntur. Dantur pariter petechiae *diffusae*, petechiae *magnae*, *non lenticulares*; *circumscriptae* dicuntur, quando habentur interualla, interstitia quaedam a petechiis libera, secus si sint, vocantur *confusae*; Ratione coloris diuiduntur in *laete roseas*, in *intense rubras*, in *purpureas*, *plumbeas*, *nigras*; non infrequenter etiam occurrit quadam petechiarum *morbilosarum* species, quae ex similitudine cum morbilis petechiae morbilosae nuncupantur.

Sedes

Sedes petechiarum eſt ſuperficies corporis externa. Teſtimonio enim doctiſſimorum et fide digniſſimorum virorum conſtat, eas viſas eſſe in corde ipſo, in pulmonum ſuperficie, in pleura, inteſtinis, et vix eſt locus, vix aliqua occurrit ſuperficies interna, quae non aliquando petechiis obſita viſa fuerit. Saepius collum, pectus, brachia, venter, fœmora, crura ab his obſidentur, ſed copioſiores fuere in iis partibus obſeruatae, quae alias ſolent obtegi; uti in thorace, ſcapulis, ventre, dorſo. Locantur in ipſa cute, in tella cellnloſa, et penetrant nonnunquam peſſimae petechiae ſubjectam pinquedinem. Fernelius, Dimerbrechius immo in muſculis et in ipſo adeo perioſtio petechias viderunt.

Id etiam in petechiis obſeruatur, quod ſi macula petechialis paulo major diſcindatur, dum ſanquis profluit ac ex loco ſugillato diſciſſo, ita ut quaelibet macula petechialis poſſit conſiderari tanquam lenis quaedam ſuffuſio, tanquam vera ſugilatio; peſſimae autem petechiae ſiint conſiderandae tanquam totidem plagae gangraenoſae exiguae, tanquam maculae peſtilentiales.

Pete-

Petechiae pariter alia ratione ſolent diuidi diuiſione petita ex ipſa febre aut praeſente, aut abſente, dantur enim petechiae *febriles*, quales plurimae ſunt, ſed dantur etiam *non febriles*, quales etiam non raro apparent; Dantur ergo et petechiae *chronicae*, quae multis ſaepe ſeptimanis et menſibus perſtant, quales et in ſcorbuticis obſeruantur.

Videndum jam eſt, qualem prognoſim maculae petechiales ſuppeditent: Petechiae lenticulares raro ſunt periculoſae. Sic obſeruante Illuſt. de STOLL in Hungaria integra epidemia regnauit petechiis lenticularibus exiſtentibus, ſed in toto magno diſtrictu unica ſolum vetula moriebatur, omnes reliqui conualuere absque ullo remedio vel uno ſolum emetico dato. Etiam hoc obſeruauit Integerrimus Vir, febrem petechialem, quae petechias lenticulares habet, ſemper eſſe billioſam, aut vix non ſemper billioſam, aut billioſam ſimplicem, aut illam ſpeciem febris putridae, quae ſaburralis obſeruatoribus vocatur.

Petechiae methodum medendi nullam ſuppeditant, et uniuerſim a petechiis nullam

iam desumimus indicationem, prouti diximus de miliaribus, ita etiam eadem regula obtinet quoad petechias, videlicet in methodo medendi petechias nunquam esse respiciendas. Non damus remedia, quae faciunt petechias prorumpere, nec etiam, quae petechias praesentes intropellant, petechiae ergo perparum ad curam, sed multo plus ad prognosim conferre possunt, scilicet illa febris, quae lenticulares petechias habet; minus lethalis et facilius curatu scitur, cum sit aut billiosa simplex per se non periculosa, aut putridae saburalis species, quae putrida saburalis inter reliquas febrium putridarum species est multo curabilior; Quod si autem videamus petechias morbilosas, eas pejores dicimus, cum his praesentibus morbus soleat esse tardior et difficilior curatu, immo et periculosior; Petechiae profunde rubrae sunt valde periculosae, nisi sint petechiae scorbuticae, quae etiam sunt profunde rubrae, attamen non periculosae, Morbus est valde periculosus et fere lethalis, si sint nigrae, magnae, nam tum plerumque certa mors instat; Petechiae virescentes certe lethales sunt; Alia species petechiarum etiam pessima est, quae vix non semper occidit, scilicet si sunt petechiae cinereae ita;

ut

ut totum corpus ſit variegatum marmoris inſtar, et tales petechiae raro non lethales ſunt.

Solae tamen petechiae vix unquam ad bonam prognoſim faciendam ſola ſufficiunt, ſed ſemper etiam alia potiora ſymptomata ſimul conſideranda ſunt. Symptomata autem, quae malam prognoſim faciunt, ſunt haemorrhagia: petechiae cum haemorrhagia ſunt fere ſemper lethales, praecipue cum haemorrhagia veſicae urinariae; Petechiae cum vibicibus etiam valde periculoſae, ſic aegrotantes aliquando mox acquirunt vibices in foemore, in tibia; Si una cum petechiis ſimul adſit facilis locorum cubando preſſorum gangraeneſcentia, dum ſatis certo moriuntur, Sic ſi V. g. retinerentur in lecto; dum illa loca premuntur, et ſi tunc intra aliquot horas gangraeneſcant, aegroti certo pereunt, veteres enim jam obſeruarunt, peſſimum prognoſticum ſignum eſſe petechias cum locorum cubando preſſorum facili gangraeneſcentia; — — Petechiae cum meteoriſmo malae, et ſemper ferme lethales. — — — Nonnunquam petechiae et a morte primum apparent.

Magna quaestio orta est de petechiis criticis, FORESTUS, FRACASTORIUS, DIMERBREKIUS, quin et ipse SYDENHAM adserit petechias criticas aut leuantes fuisse in febre pestilentiali, sed in aliis febribus ipse SYDENHAM petechias considerauit ut plerique alii authores solum symptomaticas, non autem criticas; Vniuersim videntur petechiae aut nunquam criticae esse, aut vix unquam, excepta forte febre pestilentiali. Interim tempora fuere, praeterrito praeprimis saeculo, ubi petechiae habebantur ferme semper criticae, sed modo non amplius. Haec opinio de petechiis criticis aut induxit, aut sustentauit pessimam illam methodum alexipharmacam, regimen illud calidum nostris temporibus feliciter proscriptum, et a SYDENHAMO toties damnatum.

Quaeritur an petechiae sint nouus morbus, et an hic morbus sit peculiaris, sui generis et specificus. Petechiae ab antiqnis jam descriptae leguntur, et idem ferre obtinet de petechiis, quod de milliaribus, maculae enim morsum pulicum referentes jam ab Hypocrate memoratae sunt, et uniuersum apud antiquos scriptores leguntur loca indubitata de petechiis, ut hinc dubium esse non pos-

sit;

ſit; Pothechiae autem morbum contagioſum, morbum peculiarem uti variolae, morbili, &c. non conſtituunt, ſed illa febris petechialis plerumque aut eſt febris billioſa, aut putrida ſaburalis, aut nonnunquam etiam febris lenta neruoſa, febris pituitoſa, verminoſaue, nonnunquam autem eſt quaedam peculiaris, non nominanda, anonima humorum corruptella et ſanguinis diſſolutio, qualis in ſcorbuticis obſeruari ſolet; Vniuerſim obſeruatum eſt, febrem petechiis ſtipatam nullatenus eſſe unam eandemque, ſed modo hanc, modo aliam. Nonnunquam petechiae junguntur febribus intermittentibus, et anno 1776 et 77 intermittentes quaedam tertianae obſeruatae ſunt petechiis lenticularibus ſtipatae, ut idcirco febris petechialis nulla ſit ſpecifica et ſui generis febris.

Canones in curanda febre petechiis ſtipata ſunt ſequentes: Methodus medendi ſolumodo deſumenda eſt ex natura febris nullo reſpectu habito ad maculas petechiales, hinc ſi ſit febris naturae billioſae, lentae neruoſae, indicationes deſumendae ſunt ex natura febris illius oblatae.

SCARLATINA.

Scarlatina funt maculae petechiis majores panum fcarlatinum aemulantes, fubinde profunde rubrae, fubinde totum brachium depingunt. Diftinquntur a morbillis 1. quod in morbilis major fit afperitas 2. Scarlatinae ab initio quidem difcretae funt, fed dein confluunt 3. quoad tempus eruptionis, nam febris morbilofa eft febris fpecifica et hinc fymptomata propria habet, morbilli quoque ftatuta die errumpunt, fecus autem fcarlatina. 4. Ruber fcarlatinae color attactu albefcit. 5. Scarlatinae decidunt per modum furfuris et fubinde integra frufta de epidermide cadunt, morbilli autem alliquid farinae inftar defquamant.

Scarlatinae graffantur tempore verno et autumnæli praecipue et febrem non fpecificam faciunt, nam fcarlatina modo billiofam, modo pituitofam, modo fubinflammatoriam, modo febrem varie complicatam comittantur.

Methodus medendi determinatur folumodo ex natura febris praefentis. — — Scarlatina modo cum, modo etiam fine febre

adeft,

adeſt, modo periculi expers, modo valde periculoſa; Quandoque occidere viſum eſt angina maligna ad aſperam arteriam. — In adultis eſt magis inflammatoria quam in pueris, et ſi occidit, occidit angina plerumque maligna, angina gangraenoſa; Etiam in ſtatu conualeſcentiae occidere poteſt hydrope et leucophlegmatia. — — —

VRTICA ET ERYSIPELAS.

Vrtica eſt exanthema quaſi ortum ab urtica urente partim flauum, partim rupeſcens circa anum. — Aeſtate utplurimum obſeruatur et eſt modificatio billioſae febris; Jungitur etiam intermittenti autumnali billioſae indolis, et ut plurimum tertianae. Inter omnia exanthemata eſt innocentiſſimum et vix unquam mali moris.

Eryſipellas quibusdam annorum conſtitutionibus multum graſſatur, et eſt diffuſa elataque aliquantum rubedo, ſplendens, urens, ad tactum digiti euaneſcens et albeſcens, plerumque inſtar furfurum deſquamans.

Diuiditur in *febrile* et *non febrile*, (licet ſine omni febre raro compareat) praeterea

terea in *suppuratorium*, *gangraenosum*, *phlegmonodes*, *oedemadotes etc.* Erysipellas habet febrem ut plurimum billiosam, saburralem junctam, et oritur saepe post iram, post terrorem, post acria assumpta etc. Saburra est acrior quam in alia febre billiosa, hinc etiam sanquis inflamatur, et oritur erysipellas; Haec quoque ratio est, cur hoc praesente saepe sanguinem mittere debeamus et antiphlogistica vix non per totum morbi decursum adhibere. — Multum quidem discrepant practici de sanquinis missione, sed illa ex cognita febre praesente determinanda; Si enim adsit saburra, dum non faciemus venaesectionem sed illam oppugnabimus.

Erysipellas et exanthema urticatum eadem anni constitutione grassantur, aestate nempe adulta et autumno, ubi per diem magna perspiratio, ad vesperam autem obortum frigus perspirationem inhibet, quod perspirabile suppressum, delatum ad primas vias aut producet aut augebit saburam, delatum autem ad membranas faciet rheuma, si vero pars deferratur in primas vias, pars ad superficiem, dum saepe cum saburra fiet exanthema. Saburra in hoc casu eliminari debet tamarindis, cassia, manna etc. vitium topi-

cum

cum exanthematicum autem leniter diaphoreticis. — Morbi paucissimi sunt, qui specificantur a causa excitante, quia haec facit diuersos morbos, nam eadem perspiratio suppressa facit erysipellas, urticam, dyssenteriam, rheuma etc. Morbi solum contagiosi specificantur a causa excitante exemplo luis, scabiei, variolarum etc.

Perspiratio impedita per frigus, per unquinosa aplicata, plerumque in hominibus tenerioribus, irritabilioribus erysipellas sine febre producens prouocari potest leniter diaphoreticis, cœterum autem cura pro ratione febris et symptomatum variat, sic saburra sursum turgente emeticum, turgente deorsum purgans detur; in erysipelate gangronoso cortex et antiseptica conueniunt; in erysipellade phlegmonode cataplasmata emollientia, subinde etiam topica discutientia, calefacientia, sambucina, farinacea etc.

TANTUM.

THE

THESES.

I.

Habentur exanthemata contagioſa et non contagioſa.

II.

Febris milliaris, petechialis, eryſipelatoſa, ſcarlatinoſa, urtica ſpecifica non ſunt.

III.

Dantur milliaria ſymptomatica et critica.

IIII.

Solumodo morbi contagioſi ſpecificantur a cauſa excitante, reliqui non

V.

Non omnia, ſed pleraque ſolum venena reſpectiue venena ſunt.

VI.

Venena reſpectiua aeque medicamentoſa eſſe poſſunt, uti medicamenta reſpectiue venenata.

VII.

Anni tempora in curandis morbis optime attendenda ſunt.

VIII.

An ad euitanda a cadaueribus noxia illa ſolum extra pomoeria humare ſufficit?

IX.

Febres laruatae, quae ſub ſchemate periculoſi ſymptomatis ingrediuntur, cortice magna doſi et cito propinata oppugnari debent.

X.

Si autem ſub larua leuioris, non periculoſi morbi lateant, methodo ordinaria tractentur.

XI.

Febris puerperarum naturam epidemiae regnantis ſequitur.